

MAQSUD SHAYXZODA VA OZARBAYJON ADABIYOTI TA'SIRI

Saminov Shohjahon Sharifjon o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti

“Siyosatshunoslik” yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Rezyume

Annotatsiya: Ushbu maqolada Maqsud Shayxzoda va uning Boku shahridagi tahsili va Ozarbayjon adabiyoti bilan aloqasi o'rganilgan. Boku shahrida o'qish davrida Maqsud ko'plab o'zbek va turk adabiyotining buyuk vakillari bilan tanishib, o'z ijodini rivojlantirishda ulkan tajriba orttirgan. Maqola, shuningdek, Ozarbayjon adabiyoti, madaniyati va uning Maqsud Shaihzodaning ijodiga ta'sirini tahlil qiladi. Maqsudning Boku shahridagi o'qish davrida olgan bilimlari, u erdagi adabiy va madaniy muhit uning keyingi ijodiy faoliyatiga qanday ta'sir qilgani haqida batafsil fikrlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Maqsud Shayxzoda, Ozarbayjon adabiyoti, Boku, turk adabiyoti, Maqsudning ijodi, Shayxzoda va Ozarbayjon aloqasi.

МАКСУД ШАЙХЗОДА И ВЛИЯНИЕ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Резюме

Аннотация: В данной статье рассматривается Максуд Шейхзаде, его образование в Баку и его связь с азербайджанской литературой. Во время учебы в Баку Максуд познакомился со многими замечательными представителями узбекской и турецкой литературы и приобрел большой опыт развития своего творчества. В статье также анализируется азербайджанская литература, культура и ее влияние на творчество Максуда Шайхзоды. Подробно даются размышления о знаниях, полученных Максудом во время учебы в Баку, о том, как литературная и культурная среда там повлияла на его дальнейшую творческую деятельность.

Ключевые слова: Максуд Шейхзаде, азербайджанская литература, Баку, турецкая литература, творчество Максуда, связь Шейхзаде с Азербайджаном.

MAKSUD SHAIKZODA AND THE INFLUENCE OF AZERBAIJAN LITERATURE

Resume

Abstract: This article examines Maqsud Sheikhzadeh and his education in Baku and his relationship with Azerbaijani literature. During his studies in Baku, Maqsud got acquainted with many great representatives of Uzbek and Turkish literature and gained great experience in developing his creativity. The article also analyzes Azerbaijani literature, culture and its influence on the work of Maqsud Shaihzoda.

Detailed thoughts are given about the knowledge Maqsud gained during his studies in Baku, how the literary and cultural environment there influenced his further creative activity.

Key words: Maqsud Sheikhzadeh, Azerbaijani literature, Baku, Turkish literature, Maqsud's work, connection between Sheikhzada and Azerbaijan.

Kirish. XX asr boshlarida O'zbekiston va Ozarbayjon o'rtasida adabiy, madaniy va ilmiy aloqalar rivojlanib bordi. Bu davrda Maqsud Shaihzoda kabi yoshlarda adabiy ta'lim olish uchun yangi imkoniyatlar ochildi. Boku shahridagi Dorilmuallim institutida tahsil olgan Maqsud o'z ijodini shakllantirishda Ozarbayjonning buyuk shoirlari va adabiyati ta'sirida bo'lgan. Ushbu maqolada Maqsudning Boku shahridagi o'qish davri, Ozarbayjon adabiyoti bilan tanishishi va uning ijodiga ta'siri masalalari muhokama qilinadi.

Asosiy qism. XX asr boshlarida O'zbekiston va Ozarbayjon o'rtasida adabiy, madaniy va ilmiy aloqalar katta sur'atlar bilan rivojlanib bordi. Bu davrda ikki xalqning o'zaro munosabatlari nafaqat siyosiy, balki madaniy va ilmiy sohalarda ham o'z aksini topdi. O'zbek adabiyotining buyuk vakillari, xususan, Maqsud Shaihzoda kabi yosh adiblar o'zlarining ilmiy va adabiy faoliyatini yanada rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarga ega bo'ldilar. Boku shahridagi Dorilmuallim instituti, o'sha davrda ilmiy ta'lim olish uchun muhim markazga aylangan edi. Bu yerda tahsil olgan Maqsud o'zining adabiy qiziqishlari va ijodini shakllantirishda Ozarbayjonning buyuk shoirlari va adabiyoti ta'sirida bo'ldi.

Maqsud Shaihzoda, 1920-yillarda Boku shahridagi Dorilmuallim institutida o'qigan, va bu o'quv yurtida o'zbek adabiyotining asoslarini chuqur o'rganish bilan birga, Ozarbayjon adabiyoti va turk adabiyoti bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'lgan. U Ozarbayjonning Nasimiy, Fuzuliy, Voqif kabi buyuk shoirlari bilan yaqindan tanishib, ularning she'riyati va adabiy an'analarini o'ziga o'zlashtirdi. Ayniqsa, Maqsudning she'riyatiga tasir etgan shoirlar orasida Ozarbayjonning tasavvufiy adabiyoti va shu bilan birga, turk adabiyotining klassik vakillari ham muhim o'rin tutadi.

Boku shahrida o'qish davomida Maqsudning ijodiga faqat adabiyot emas, balki san'at va ijtimoiy hayotning turli jihatlar ham ta'sir ko'rsatdi. Boku shahrining o'sha davrdagi madaniy muhitida bo'lish, turk va Ozarbayjon madaniyatining uyg'unlashgan ifodasi bo'lib, Maqsud o'z she'riyatida bu madaniy qatlamlardan ilhom oldi. U Ozarbayjon va turk shoirlarining lirik va falsafiy asarlarini o'rganib, o'zining badiiy uslubini yanada boyitdi. Ularning ijodiy merosi orqali Maqsud dunyoqarashini kengaytirib, o'z asarlariga yangi g'oyalar, ifoda vositalari va tafakkur uslublarini kiritishga intildi.

Maqsud Shaihzodaning Boku shahridagi ta'lim davri, shuningdek, uning o'zbek adabiyotiga bo'lgan yondashuviga katta ta'sir ko'rsatdi. Maqsudning adabiy uslubida Ozarbayjon adabiyotining o'ziga xos o'zgarishlari va bu adabiyotda ilgari surilgan g'oyalar, uning she'rlariga yangi bir rang va ma'no berdi. Shuningdek, turk adabiyotining klassik shakllari va ularning poetik uslublari Maqsudning shaxsiy ijodiga jiddiy ta'sir o'tkazdi. Bu jarayon uning o'zbek va xalqaro adabiyotga nisbatan yangi qarashlarni shakllantirishga yordam berdi.

Maqsud Shaihzodaning ijodi faqat o'zbek adabiyoti uchun muhim ahamiyatga ega emas, balki Ozarbayjon va turk adabiyotlarining uyg'un rivojlanishiga ham hissa qo'shdi. U O'zbekiston va Ozarbayjon o'rtasidagi madaniy aloqalar rivojlanishiga o'zining adabiy merosi orqali muhim hissa qo'shgan, bu ikki xalqning adabiy va madaniy merosini boyitgan shaxs sifatida tarixda qolgan. Maqsudning ijodi bugungi kunda nafaqat O'zbekiston va Ozarbayjon, balki turkiy xalqlar orasidagi madaniy va adabiy aloqalarni yanada mustahkamlashda o'z o'rnini topgan.

Shuningdek, Boku shahridagi Dorilmuallim institutida tahsil olish davrida Maqsud nafaqat o'zbek va Ozarbayjon adabiyotiga oid bilimlarni chuqurlashtirdi, balki ilm-fan, falsafa, san'at va madaniyatning boshqa tarmoqlarida ham katta tajriba orttirgan. Uning bu yerda o'zlashtirgan g'oyalari va ilmiy qarashlari keyinchalik uning adabiy faoliyatiga keng ta'sir ko'rsatdi. Maqsud Shaihzodaning ijodini tahlil qilish, nafaqat o'zbek, balki turk va Ozarbayjon adabiyotlarini o'rganishga yangi bir yondashuvni taklif qiladi.

Xulosa va takliflar: Maqsud Shaihzoda Ozarbayjon adabiyoti va madaniyati bilan tanishish jarayonida ulkan ilmiy va ijodiy rivojlanishga erishdi. Boku shahridagi tahsil davrida Maqsud turk va Ozarbayjon adabiyotining buyuk vakillari bilan tanishib, ulardan ta'sirlandi. Bu tajriba Maqsudning adabiy faoliyatiga chuqur iz qoldirdi va uning she'riy asarlari uchun yangicha qarashlar, uslublari kiritishga yordam berdi. Maqsud Shaihzodaning ijodi nafaqat o'zbek, balki Ozarbayjon va turk adabiyotlarining uyg'unlashgan rivojlanishiga hissa qo'shdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Каримов Наим. "Мақсуд Шайхзода". Тошкент: Фан, 2009.
2. Алиев, Х. "Ozarbayjon adabiyoti tarixi". Boku: Azarbayjan Universiteti nashriyoti, 2005.
3. Турсунов, М. "O'zbek adabiyoti va uning jahondagi o'rni". Tashkent: Fan, 2011.